

Opgave 2 Politiek en klimaat

Bij deze opgave horen de teksten 5, 6 en 7.

Inleiding

De discussie rond het klimaatbeleid van overheden, speelt zich af op verschillende politieke niveaus. Tijdens de klimaatop in Parijs in december 2015 worden leden van de Europese Commissie door lobbyisten uit het bedrijfsleven getraakteerd op een diner (tekst 5). De internationale waakhonden Corporate Accountability International (Boston) en Corporate Europe Observatory (Brussel) houden de lobbyorganisaties van bedrijven in de fossiele sector scherp in de gaten. In Nederland kwamen de partijleiders Samsom (PvdA) en Klaver (GroenLinks) in de aanloop naar de klimaatop met een initiatiefvoorstel voor een nieuwe klimaatwet (tekst 6). Verschillende politieke partijen in de Tweede Kamer hebben ieder hun eigen opvattingen over het gewenste klimaat- en milieubeleid (tekst 7).

Lees de regels 1 tot en met 31 van tekst 5.

De Europese Commissie heeft verschillende taken.

- 1p 10 Geef een taak van de Europese Commissie waarop de lobby van het bedrijfsleven is gericht.

Lees de regels 1 tot en met 31 van tekst 5.

Werkgeverskoepel BusinessEurope en de bedrijven die in tekst 5 genoemd worden treden op als pressiegroepen. Pressiegroepen willen, net als politieke partijen, hun wensen in beleid vertaald zien. Er zijn echter ook verschillen tussen pressiegroepen en politieke partijen.

- 2p 11
- Leg aan de hand van een citaat uit de regels 1 tot en met 31 van tekst 5 uit, welk verschil er bestaat tussen pressiegroepen en politieke partijen.
 - Geef ook nog een ander verschil tussen pressiegroepen en politieke partijen.

Lees de regels 32 tot en met 74 van tekst 5.

In het spoor van de tabaksproducenten gaf Exxon rond de 30 miljoen uit aan onderzoekers en activisten die in de media hun twijfels wilden uiten over het klimaatprobleem. Volgens Tamar Lawrence-Samuel van Corporate Accountability International blijkt uit de Exxon-affaire dat de fossiele industrie dezelfde lobbymethoden hanteert als eerder de tabaksindustrie. De tabaksindustrie probeerde de risico's van het roken te bagatelliseren. En Exxon zou ten aanzien van het klimaatprobleem hetzelfde bereiken als dat probleem door de media op een andere manier zal worden gepresenteerd: niet meer als een groot politiek probleem maar als een onderwerp van een discussie tussen wetenschappers.

- 2p 12 Welke theorie over de invloed van de media is te herkennen in deze strategie van Exxon? Leg je antwoord uit.

Lees de regels 1 tot en met 34 van tekst 6.

Samsom en Klaver zijn lid van de Tweede Kamer.

- 3p 13 – Bij welke hoofdtaak van de Tweede Kamer hoort het maken van een initiatiefwet?
– Noem nog twee andere formele middelen die de Kamer heeft om deze taak te kunnen uitvoeren.

Lees de regels 1 tot en met 34 van tekst 6.

Samsom is van de PvdA en Klaver van GroenLinks. In 2015 is de PVDA een coalitiepartij en GroenLinks een oppositiepartij. Samsom en Klaver werken samen aan een wetsontwerp.

- 2p 14 Leg uit waarom het ongebruikelijk is dat een regeringspartij en een oppositiepartij samen een wetsvoorstel indienen.

Lees de regels 1 tot en met 34 van tekst 6.

Een gezond milieu is een collectief goed.

- 3p 15 Geef drie kenmerken van een gezond milieu waaruit blijkt dat het een collectief goed is.

De VVD is huiverig voor het maken van dwingender milieuafspraken (*regels 22 tot en met 24 van tekst 6*).

- 3p 16 – Welke ideologie hangt de VVD aan?
– Verklaar de huiver voor dwingende milieuafspraken op basis van twee ideeën uit die ideologie.

Lees de regels 35 tot en met 72 van tekst 6.

Tekst 6 gaat over de omzetting van wensen ten aanzien van het klimaat in overheidsbeleid. Het systeemmodel van het politieke proces verdeelt die omzetting in drie fasen.

- 4p 17
- Noem de drie fasen van de omzetting.
 - Geef bij elk van de drie fasen een actor die in tekst 6 genoemd wordt.
 - Leg uit wat elk van de actoren bijdraagt aan die fase in de omzetting.

Gebruik tekst 7.

De standpunten a, b en c in tekst 7 komen uit de verkiezingsprogramma's van het CDA, de PVV en de SP.

- 6p 18
- Welk standpunt hoort bij welke partij?
 - Beargumenteer je keuze op basis van een kenmerk van de politieke stroming dat in het standpunt te herkennen is.
 - Geef ook de naam van die politieke stroming.

Opgave 2 Politiek en klimaat

tekst 5

'Verbied lobby in de fossiele sector'

Bedrijven in de fossiele sector (olie, steenkool, gas) moeten op afstand worden gezet van het klimaatbeleid van overheden. (...) Dat zeggen
5 organisaties die de lobby van grote ondernemingen volgen.

Tijdens de klimaattop in Parijs riepen Corporate Accountability International (Boston) en Corporate
10 Europe Observatory (Brussel) gisteren de VN-organisatie voor het klimaatbeleid UNFCCC op om bedrijven in de fossiele sector uit te sluiten van toegang tot overheden.
15 Ook tijdens de VN-klimaatconferentie praten vertegenwoordigers van grote bedrijven in de wandelgangen volop mee over een nieuw klimaatverdrag.

Volgens Corporate Europe
20 Observatory zit ook in Europa het grote bedrijfsleven bij de huidige Europese Commissievoorzitter Juncker op schoot. De top van onder meer Shell, Total, Ford, BMW, Opel,
25 Daimler, Hyundai én Volkswagen dineerden gisteravond met leden van de Europese Commissie in Brussel, in een gebouw van de commissie in Brussel. De lobby-bijeenkomst was
30 georganiseerd door de Europese werkgeverskoepel BusinessEurope.

Richtlijn

De organisaties willen dat de VN-organisatie voor het klimaatbeleid
35 een richtlijn opstelt, net als eerder de VN-Wereldgezondheidsorganisatie

(WHO) deed bij de tabaksindustrie. In die WHO-richtlijn staat dat overheden afstand moeten houden
40 van tabaksproducenten, omdat tabaksgebruik de gezondheid ernstig schaadt.

De maatregel werd genomen nadat uit interne bedrijfsdocumenten
45 duidelijk was geworden dat de tabakssector decennialang alle mogelijk middelen inzette om de risico's van roken te bagatelliseren. Daardoor is krachtig overheidsbeleid
50 tegen het roken lang uitgebleven. (...)

Exxon-affaire

Afgelopen zomer bleek dat oliebedrijf ExxonMobil de afgelopen jaren meer dan 2,3 miljoen dollar gaf aan leden
55 van het Amerikaanse Congres die de klimaatverandering ontkenden en tegen overheidsbeleid stemden. Exxon zou ongeveer 30 miljoen dollar hebben doorgesluisd naar
60 onderzoekers en activisten die in het openbaar twijfels uitten over het klimaatprobleem. (...)

Volgens Tamar Lawrence-Samuel van Corporate Accountability
65 International blijkt uit de Exxon-affaire dat de fossiele industrie dezelfde lobbymethoden hanteert als eerder de tabaksindustrie. "Maar de VN-organisatie voor het klimaatbeleid
70 heeft niet, net als de WHO, een afspraak dat er afstand moet worden genomen van de steenkool-, olie en gasbedrijven. Dat moet veranderen", vindt zij.

naar: Trouw.nl, 3 december 2015

tekst 6

Samsom en Klaver schrijven nationale klimaatwet

Een nationale klimaatwet met concrete en meetbare doelstellingen moet de vrijblijvendheid uit het milieubeleid halen. De partijleiders
5 Diederik Samsom (PvdA) en Jesse Klaver (GroenLinks) hebben samen zo'n wet ontworpen. Daarmee willen zij verankeren dat de CO₂-uitstoot in Nederland in 2050 minstens 95
10 procent minder is dan in 1990. Daarnaast moet alle energie in 2050 duurzaam zijn.

Het is voor het eerst in 35 jaar dat twee fractieleiders samen een
15 initiatiefwet maken. Dat de ene leider deel uitmaakt van de coalitie en de ander van de oppositie is niet eerder voorgekomen. Voor Samsom en Klaver is het bovendien voor het
20 eerst in lange tijd een serieuze stap naar concrete samenwerking op de linkerflank. Samsoms coalitiepartner, de VVD, is zeer huiverig voor dwingender milieuafspraken (...).

25 'Klimaatverandering overstijgt het coalitie-oppositiestramien', zegt Samsom tegen de Volkskrant. 'Daarom vond ik het ook belangrijk om het zo te doen, met een
30 oppositiepartij.' Klaver: 'Coalitie, oppositie, laten we die hokjes op dit belangrijke onderwerp nou eens laten varen. Dit is geen bezigheids-therapie; we willen dit fixen.'

35 Aan de vooravond van de internationale klimaattop, volgende

week in Parijs, willen de twee linkse leiders met hun wet een eind maken aan het zwabberen van het milieu-
40 beleid. Dat geeft de overheid nu nog de ruimte om af te wijken van de eigen doelstellingen als dat beter uitkomt.

(...) De milieudoelen komen van
45 Greenpeace, waar Samsom ooit campagneleider was. Volgens de milieuorganisatie kan de wereld binnen 35 jaar volledig afscheid nemen van fossiele energie als olie,
50 gas en kolen. In 2050 zouden dan wind, zon, biomassa en aardwarmte (maar niet kernenergie) de energiebronnen zijn. Dat vergt de komende 35 jaar volgens
55 Greenpeace wel een investering van 56.570 miljard euro.

(...) De twee politici gaan nu maatschappelijke organisaties, de Algemene Rekenkamer en advies-
60 raden voor energie en klimaat raadplegen voordat ze hun klimaatwet aanmelden voor behandeling in de Tweede Kamer. Of ze daar een meerderheid krijgen, is onzeker.
65 Coalitiepartij VVD en oppositiepartijen CDA en PVV hebben regelmatig te kennen gegeven minder belang te hechten aan klimaatbeleid en vergroening. Veel
70 zal afhangen van de steun van SP en D66, en van de verkiezingsuitslag in 2017.

naar: de Volkskrant, 24 november 2015

tekst 7

Politieke standpunten over klimaat en milieu

Standpunt a

Wij willen de Green Deal-aanpak aanscherpen om zo bedrijven, maatschappelijke organisaties of overheden te stimuleren om te investeren in duurzaamheid. De natuur moet regionaal goed worden beheerd en beschermd, in lijn met Europese regelgeving.

Standpunt b

Wij willen dat de overheid hierbij het goede voorbeeld geeft: inzetten op zuinige auto's, meer gebruikmaken van het openbaar vervoer en de fiets, minder vlees eten en het accent leggen op duurzaam opgewekte energie en duurzame bouwmaterialen.

Standpunt c

Is er nog ergens een plek in Nederland te vinden waar geen windmolen staat? Kijk maar uit, want daar komt dan binnenkort ook zo'n subsidiemolen te staan. Dat schijnt te zorgen voor 'groene banen' voor progressieve elites. Veel milieuwetgeving wordt ons opgedrongen door Brussel.

bron: <https://stemwijzervoordetoekomst.nl>, 21 september 2016